

XXXI Tydzień Naukowy Stowarzyszenia Profesorów i Miłośników Liturgii

(Valdregone – Republika San Marino, 24–29 sierpnia 2003 r.)

Tegoroczne spotkanie zostało poświęcone problematyce związanej z piątym sakramentem: *Celebrować sakrament namaszczenia chorych*. Wzięło w nim udział ponad siedemdziesięciu profesorów liturgii z całych Włoch.

Tydzień studiów rozpoczął się wieczorem, 24 sierpnia chwilą modlitwy i powitaniem uczestników przez przewodniczącego Stowarzyszenia, o. prof. S. Maggiani.

Następnego dnia pierwszą konferencję, zatytułowaną *Choroba, czas nawrócenia. Prawda nieaktualna w wieku medycyny*, wygłosił prof. G. Angelini z Włoch. Autor rozpoczął od refleksji nad aspektem antropologicznym doświadczenia choroby, a następnie omówił następujące problemy: choroba a ryzyko własnej śmierci; wątpliwości i kryzys prawa (choroba a osoby bliskie); stosunek do Boga (choroba a Bóg); choroba i poczucie winy. Angelini zakończył swoje rozważania (poparte wielką ilością cytatów biblijnych) stwierdzeniem, iż choroba niejako zmusza człowieka do szukania. Nie stanowi ona łaski, lecz może i powinna stać się czasem łaski!

Kolejny referat wygłosił prof. G. Marconi z Wydziału Teologicznego w Jesi: *Jk 5, 13-15 i namaszczenie chorych: aktualny stan badań*. Autor przedstawił na samym początku istniejącą bibliografię dotyczącą tekstu Jakubowego, głównie dzieło M. Žitnika (*Sacramenta. Bibliografia internationalis*, t. I–VIII). Podkreślił, że brakuje poważnych komentarzy, istnieje tylko trochę ogólnych artykułów, a co budzi wielkie

zdziwienie — ze strony egzegetów nie ma też większego zainteresowania odnośnie kwestii liturgicznej tego tekstu. W drugiej części przedstawił zaś szczegółową egzegezę badanego cytatu.

Trzeci referat, zatytułowany „*Sit oleum tuum sanctum Domine, nobis a te benedictum*” *Błogosławieństwo oleju do namaszczenia chorych w kontekście Mszy Krzyżma*, wygłosił prof. P. Sorci z Wydziału Teologicznego w Palermo. Autor przedstawił najpierw krótką „historię” tradycji używania oleju w kulturze rabinistycznej, żydowsko-chrześcijańskiej i w liturgii rzymskiej. Z kolei, dokonał hermeneutyki aktualnego tekstu modlitwy błogosławieństwa oleju z *Ordo benedicendi oleum catechumenorum et infirmorum et conficiendi chrisma* (1971), poczynając od *Traditio Apostolica*.

Następnego dnia były dwie konferencje. Pierwszą wygłosił prof. A. Grillo z Papieskiego Ateneum Św. Anzelma w Rzymie na temat: *Namaszczenie chorych: ratunek i uzdrowienie; jaki skutek sakramentalny?* Autor przedstawił piąty sakrament z punktu widzenia teologii spekulatywnej, zatrzymując się głównie przy jego właściwościach „terapeutycznych”. Dokonał też ciekawego porównania (w celu ukazania różnic) z czwartym sakramentem. W podsumowaniu dodał, iż dzisiaj sakrament namaszczenia chorych domaga się swoistego „przemyslenia” na trzech poziomach: teologiczno-systematycznym, teologiczno-pastoralnym i teologiczno-rytualnym.

Druga konferencja została wygłoszona przez prof. C. Girauda z Papieskiego Instytutu Wschodniego. Dotyczyła ona zagadnienia: *Jaki jest stosunek pomiędzy nauką liturgiczną a teologią sakramentów? Nowe horyzonty metodologii teologicznej*. Autorowi chodziło o ukazanie, jaki jest stosunek pomiędzy *lex orandi* i *lex credendi*, gdyż to, co jest ważne, to przejście od *lex credendi* do *lex orandi*. W swoim wykładzie autor przeanalizował i dokonał porównania metodologii sakramentalnej pierwszego i drugiego tysiąclecia.

Trzeci dzień Tygodnia Naukowego odbył się w Rawennie. Najpierw prof. C. Valenziano z Papieskiego Instytutu Liturgicznego z Rzymu przedstawił referat zatytułowany: *Wykład estetyczny odnośnie namaszczenia chorych*. Referent, przy pomocy przezroczy, ukazał symbolikę tego sakramentu obecną w sztuce chrześcijańskiej. Z kolei, po południu, w przepięknych i antycznych bazylikach, objaśnił mozaiki związane z siedmioma sakramentami.

Jeszcze tego samego dnia w Rawennie odbyło się spotkanie członków APL. Odczytano najpierw roczną relację z działalności Stowarzyszenia, z kolei zabrał głos przewodniczący — o. S. Maggiani, który powitał nowych członków. Następnie wspólnie omówiono plany, zadania i problemy APL.

Następnego dnia, jako pierwszy, wygłosił konferencję prof. E. Saponi z Papieskiego Fakultetu *Camillianum* w Rzymie, na temat: „*Receptio*” *rytu sakramentu namaszczenia chorych w niektórych Kościołach europejskich*. Autor, po przedstawieniu różnic w wydaniach rytuałów namaszczenia chorych poszczególnych Kościołów

lokalnych (włoskim, francuskim, hiszpańskim, portugalskim, niemieckim, angielskim i niektórych Kościołów Europy Wschodniej), zatrzymał się nad specyfiką nauczenia i „praktykowania” tego sakramentu w tych Kościołach. Jeśli chodzi o doktrynę, zatrzymał się nad problemem cierpienia, osoby chorej, szafarza i owocami sakramentu namaszczenia chorych. Omawiając rytualność, poruszył problem zwrócenia większej uwagi na osobę cierpiącą i na konieczność większej wrażliwości ze strony wspólnoty w stosunku do chorych. Mówiąc o duszpasterstwie, omówił to szpitalne, jak i parafialne. Według referenta konieczne jest przejście od „duszpasterstwa cierpienia” (duszpasterstwo chorych, sanitarne) do „duszpasterstwa zdrowia”, ze zwróceniem szczególnej uwagi na problemy związane ze zdrowiem, bioetyką (przeszczepy, aborcja, eutanazja), nowymi chorobami (AIDS), śmiercią. Na koniec zatrzymał się przy problemie dotyczącym roli świeckich w duszpasterstwie chorych (stowarzyszenia katolickie, wolontariat).

Kolejnym referentem był prof. C. Rocchetta z Instytutu Teologicznego z Asyżu. Temat jego konferencji brzmiał: *Jaka misja dla sakramentu namaszczenia chorych? Nauka płynąca z historii i współczesna potrzeba pastoralna*. W swoim wywodzie teologicznym autor zastanawiał się głównie nad możliwością uczynienia z diakona stałego szafarza sakramentu namaszczenia chorych.

W ostatnim dniu konferencję wygłosił prof. G. Cavagnoli z Instytutu Liturgii Pastoralnej w Padwie na temat: *Wiatyk i ryt „ciągły” sakramentu pokuty i sakramentu namaszczenia chorych*. Autor omówił najpierw znaczenie wiatyku w duszpasterstwie chorych (poczynając od tradycji liturgiczno-pastoralnej pierwszych wieków aż do Soboru Trydenckiego). W wizji tej wiatyk miał „przygotować” do śmierci (swoista pomoc w przejściu przez śmierć). Z kolei omówił znaczenie wiatyku w *Rytuale* Soboru Watykańskiego II i we współczesnym duszpasterstwie. Na koniec zatrzymał się przy temacie Eucharystii jako „wiatyku” nieśmiertelności (wymiar eschatologiczny celebracji eucharystycznej).

Tydzień Naukowy Stowarzyszenia APL zakończył się dyskusją przy „okrągłym stole” pod przewodnictwem prof. S. Maggiani’ego i wszystkich referentów. Stowarzyszenie skierowało do Konferencji Episkopatu Włoch niektóre propozycje:

- przejrzanie i ewentualna korekta aktualnego *Rytuału* namaszczenia chorych ze zwróceniem szczególnej uwagi na język i symbolikę;
- celebrowanie sakramentu z niepełnosprawnymi (większe uwrażliwienie);
- zwrócenie większej uwagi na problem szafarza (propozycja ponownego i pogłębionego przebadania problemu);
- zwrócenie uwagi na odpowiednie przygotowanie szafarzy tego sakramentu.

Należy jeszcze dodać, iż wszystkie dni były też dobrze przygotowane z punktu widzenia liturgicznego. Codzienna celebracja Eucharystii, jutrzni czy niesporów była okazją do wspólnej modlitwy.

Już całkiem na zakończenie Tygodnia ogłoszono, iż XXXII Tydzień Naukowy odbędzie się w dniach od 29 sierpnia do 3 września 2004 r. w Cassano Murge (Bari) na temat: „*O dniu pierwszy i ostatni... Przeżyć niedzielę między świętem i rytym.*”

Ks. Piotr Jura